

Pjesë nga rregullativa që ka të bëjë me gazetarinë dhe mediat

I. Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë

Neni 16

Garantohet liria e besimit, e ndërgjegjes, e mendimit dhe e shprehjes së lirë të mendimit.

Garantohet liria e fjalës, e paraqitesjes publik, e informimit publik dhe themelimi i lirë i institucioneve për informim publik.

Garantohet qasja e lirë në informacione, liria e pranimi dhe e transmetimit të informacioneve.

Garantohet e drejta e përgjigjes në mjetet për informim publik. Garantohet e drejta e korigjimit në mjetet për informim publik. Garantohet e drejta e mbrojtjes së informacionit në mjetet për informim publik.

Censura është e ndaluar.

II. Kodi penal i Republikës së Maqedonisë

Dispozita të veçanta për përgjegjësinë penale për vepra penale të kryera përmes mjeteve për informim publik

Përgjegjësia penale e redaktorit përgjegjës

Neni 26

(1) Për vepra penale të kryera përmes gazetës ose përmes publikimeve të tjera periodike të shtypura, përmes radios, televizionit ose përmes gazetave filmore, penalisht përgjigjet redaktori përgjegjës, përkatësisht personi që e ka zëvendësuar gjatë publikimit të informacionit:

1) deri në mbarim të shqyrtimit kryesor para gjyqit të shkallës së parë autori mbetet i panjohur,

2) informacioni është publikuar pa pajtimin e autorit

3) në kohën e publikimit të informacionit kanë ekzistuar pengesa faktike dhe juridike për ndjekjen e autorit, të cilat zgjasin edhe më tej.

(2) Nuk përgjigjet penalisht redaktori përgjegjës, përkatësisht personi që e zëvendëson, nëse për shkaqe të arsyeshme nuk ka ditur për ndonjë nga rrethanat e parapara në pikat 1, 2 dhe 3 të paragrafit 1.

Përgjegjësi penale për botuesin, punonjësën e shtypshkronjës dhe prodhuesin

Neni 27

(1) Kur ekzistojnë kushtet nga neni 26, penalisht përgjigjen

1)botuesi - përmes veprës penale, përmes publikacionit të shtypur joperiodik, e nëse nuk ka botues ose ekzistojnë pengesa faktike dhe juridike për ndjekjen e tij, punonjësi i shtypshkronjës që ka ditur për të.

2)prodhuesi - për vepër penale të kryer përmes pllakës së gramofonit, shiritit të magnetofonit, filmit, paraqitjes publike dhe private, diapozitivit, fonogramit, videomjeteve, mjeteve të audios ose mjeteve të ngjashme të komunikimit, me destinim për një rreth më të gjerë njerëzish.

(2) nëse botuesi, punonjësi i shtypshkronjës ose prodhuesi është person juridik ose organ i shtetit, penalisht është përgjegjës personi që është përgjegjës për botim, shtypje ose prodhim.

Përgjegjësi penale e importuesit dhe distribuesit të mjetit për informim publik

Neni 27-a

(1)Nëse vepra penale është kryer në mjetin për informim publik që botohet, shtypet, prodhohet ose emetohet jashtë vendit, por që shpërndahet në vend me kushtet në nenin 26, penalisht përgjigjet importuesi ose distribuesi i atij mjeti.

(2)Nëse importuesi ose distribuesi është person juridik ose organ i shtetit, penalisht përgjigjet personi përgjegjës ose zyrtar në kuadër të personit juridik ose organit të shtetit.

Vepra penale kundër lirive dhe të drejtave të njeriut e të qytetarit

Cenimi i barabarsisë së qytetarëve

Neni 137

- (1) Ai që në bazë të dallimit të gjinisë, racës, ngjyrës së lëkurës, prejardhjes nacionale dhe sociale, besimit politik dhe fetar, gjendjes pronësore dhe shoqërore, gjuhës ose ndonjë vetie a rrethane tjetër personale, do t'i marrë ose do t'i kufizojë të drejta njeriut dhe qytetarit, të përcaktuara me kushtetutë, me ligj ose me marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuara ose ai mbi bazë të këtyre dallimeve u jep qytetarëve privilegje në kundërshtim me kushtetutën, ligjin ose marrëveshjen ndërkombëtare të ratifikuar, do të dënohet me burg prej tre muajsh deri në tre vjet.
- (2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e ka bërë gjatë shërbimit në detyrë, do të dënohet me burg prej 6 muajve deri në 5 vjet.
- (3) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim me të holla.

Çrregullimi i paprekshmërisë së shtëpisë

Neni 145

- (1) Ai që pa autorizim do të hyjë në shtëpinë e huaj, në hapësirën e mbyllur ose të ndarë me mur që i takon asaj shtëpie ose hapësirës afariste private e shënuar si e tillë ose me kërkesën e personit të autorizuar prej aty nuk largohet, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.
- (2) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi zyrtar gjatë kryerjes së shërbimit, do të dënohet me burg prej 6 muaj deri në 5 vjet.
- (3) Përpjekja për veprat nga paragrafët 1 dhe 2 është e dënueshme.
- (4) Ndjekja e veprës nga paragrafi 1 ndërmerret me padi private.

Cenimi i sekretit të letrave ose i dërgesave të tjera

Neni 147

- (1) Ai që pa vendim gjyqësor ose pa pajtimin e personit që i dërgohen do të hapë letrat e huaja, telegramet, ndonjë letër ose dërgesë tjetër të mbyllur ose postë të siguruar elektronike, ose në ndonjë mënyrë tjetër do ta cenojë sekretin e tyre, ose do ta mbajë për vete, do ta fshehtë, do ta shkatërrojë ose tjetrit do t'i hapë letër të

huaj, telegram, letër të mbyllur ose dërgesë a postë të siguruar elektronike, do të dënohet me dënim të hollash ose me burg deri në 6 muaj.

(2) Ai që me qëllim për vete ose për ndonjë tjetër, për të siguruar ndonjë dobi ose tjetrit t'i shkaktojë ndonjë dëm, ndonjë tjetrit do t'ia bëjë të njohur sekretin që e ka kuptuar me cenimin e sekretit të letrës së huaj, të telegramit ose të ndonjë letre a dërgese tjetër të mbyllur ose të postës së siguruar elektronike, ose do të shërbehet me këtë sekret, do të dënohet me dënim të hollash ose me burg deri në një vit.

(3) Nëse veprën nga paragrafët 1 dhe 2 e kryen personi zyrtar gjatë kryerjes së detyrës, do të dënohet për veprën nga paragrafi 1 me burg prej tre muajsh deri në tre vjet, ndërsa për veprën nga paragrafi 2 me burg prej tre muajsh deri në 5 vjet.

(4) Ndjekja për veprat nga paragrafët 1 dhe 2 ndërmerret me padi private.

Publikimi i paautorizuar i shënimeve personale

Neni 148

(1) Ai që pa lejen e autorit, në rastet kur një leje e tillë është e nevojshme, do të publikojë ditar, letër ose ndonjë shënim tjetër personal, do të dënohet me dënim të hollash ose me burg deri në një vit.

(2) Nëse veprën nga paragrafi një e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim me të holla.

(3) Ndjekja ndërmerret me padi private

Keqpërdorimi i të dhënave personale

Neni 149

(1) Ai që në kundërshtim me kushtet e përcaktuara me ligj, pa pëlqimin e qytetarit mbledh, përpunon ose shfrytëzon të dhënat e tij personale, do të dënohet me dënim të hollash ose me burg deri në një vit.

- (2) Me dënim nga paragrafi një dënohet ai që hyn në sistemin informativ kompjuterik të të dhënave personale me qëllim që, duke i shfrytëzuar për vete ose për tjetër, të realizojë ndonjë dobi ose tjetrit t'i shkaktohet ndonjëfarë dëmi.
- (3) Nëse veprën nga paragrafët 1 dhe 2 e kryen personi zyrtar gjatë shërbimit në detyrë, do të dënohet me burg prej 3 muajsh deri në tre vjet.
- (4) Përpyekja është e dënueshme.
- (5) Nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim të hollash.

Pengimi i qasjes në sistemin publik informativ

Neni 149-a

- (1) Ai që pa autorizim pengon ose kufizon tjetrin në qasjen drejt sistemit publik informativ, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.
- (2) Nëse veprën nga paragrafi një e kryen personi zyrtar gjatë shërbimit në detyrë ose personi përgjegjës në sistemin informativ publik, do të dënohet me dënim të hollash ose me burg prej tre muaj deri në tre vjet.
- (3) Ndjekja ndërmerret me padi private.

Zbulimi i paautorizuar i sekretit

Neni 150

- (1) Avokati noteri, mbrojtësi, mjeku, mamia ose ndonjë punonjës tjetër i shëndetësisë, psikologu, përgjëruesi fetar, punëtori social ose ndonjë person tjetër i cili në mënyrë të paautorizuar do të zbulojë sekretin që e ka kuptuar gjatë kryerjes së profesionit të tij, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.
- (2) Nuk ka vepër penale sipas paragrafit një nëse sekreti është zbuluar në interes të përgjithshëm ose në interes të personit tjetër që është më preciz nga interesi për ruajtjen e sekretit.

(3)Ndjekja ndërmerret me padi private

Përgjimi dhe incizimi tonik i paautorizuar

Neni 151

(1)Ai që me përdorimin e mjeteve të veçanta në mënyrë të paautorizuar përgjon ose bën incizimin tonik të bisedës ose të deklaratës që nuk i kushtohet, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(2)Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai që do t'i mundësojë personit të paftuar të njihet me bisedën ose me deklaratën që është dëgjuar ose me atë që është me incizim tonik.

(3)Me dënimin nga paragrafi 1 do të dënohet edhe ai që do të bëjë incizim tonik të deklaratës që i kushtohet pa dijeninë e atij që e jep, me qëllim që ta keqpërdorë ose ta transmetojë te personat e tretë ose tek ai që deklaratën e tillë drejtpërdrejt e transmeton te personat e tretë.

(4)Nëse veprën nga paragrafët 1, 2 dhe 3 e kryen personi zyrtar në detyrë, do të dënohet me burg prej tre muajsh deri në tre vjet.

(5)Personi zyrtar nga paragrafi 4, i cili veprën e ka kryer me urdhrin e eprorit dhe e ka paraqitur para se ta kuptojë se kundër tij është ngritur procedura penale, do të lirohet nga dënimi.

(6)Ndjekja për veprat për paragrafët 1, 2 dhe 3 ndërmerret me padi private.

Xhirimi i paautorizuar

Neni 152

(1)ai që në mënyrë të paautorizuar do të bëjë xhirime fotografish, filmash ose videosh të pamjeve të personit tjetër ose të hapësirave të tij personale pa pajtimin e tij, duke e cenuar privacinë e tij ose ai që xhirimet e tilla drejtpërdrejt ua transmeton personave të tretë ose

ua tregon ose në ndonjë formë tjetër atyre ua mundëson që të njihen me to, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(2)nëse veprën nga paragrafi 1 në mënyrë të kundërligjshme e kryen personi zyrtar në detyrë, do të dënohet me burg prej tre mujash deri në tre vjet.

(3)ndjekja për veprat nga paragrafi 1 ndërmerret me padi private.

Pengimi i shtypjes dhe i shpërndarjes së gjërave të shtypit

Neni 154

(1)ai që me forcë ose me kërcënim serioz do të pengojë shtypjen, shitjen ose shpërndarjen e librave, revistave, gazetave ose botimeve të tjera, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(2)me dënimin nga paragrafi një do të dënohet edhe ai që në kundërshtim me ligjin do të pengojë emetimin, shitjen ose shpërndarjen e materialit të shtypur.

Pengimi ose pamundësimi i tubimit publik

Neni 155

(1)ai që me forcë, kërcënim serioz, mashtrim ose në ndonjë mënyrë tjetër do të pengojë ose do ta pamundësojë thirrjen ose mbajtjen e tubimit publik paqësor, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(2)nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi zyrtar me keqpërdorim të pozitës ose autorizimit të tij zyrtar, do të dënohet me burg prej tre muajsh deri në tre vjet.

Cenimi i të drejtës së autorit dhe i të dejtave të ngjashme

Neni 157

(1)ai që në emrin e vet ose në emrin e tjetërkujt pa autorizim do të publikojë, tregojë, riprodhojë, distribuojë, ekzekutojë, emetojë, ose në ndonjë mënyrë tjetër pa autorizim do të prek të drejtën e autorit ose të drejtat e ngjashme, përkatësisht të drejtën

e veprës, ekzekutimit ose të lëndës së të drejtave të ngjashme, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(2)ai që me veprën nga paragrafi 1 ka siguruar më tepër dobi pronësore, do të dënohet me burg prej tre muajsh deri në tre vjet.

(3)ai që me veprën nga paragrafi 1 ka siguruar dobi pronësore më të madhe, do të dënohet me burg prej gjashtë muajsh deri në pesë vjet.

(4)përpyekja është e dënueshme.

(5)ekzemplarët e veprave të autorit dhe të lëndëve të të drejtave të ngjashme si dhe të mjeteve për riprodhim konfiskohen.

(6)nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen personi juridik, do të dënohet me dënim në të holla.

(7)ndjekja për të drejtën morale ndërmerret me propozim.

Cenimi i fshehtësisë së votimit

Neni 163

(1)ai që gjatë zgjedhjeve ose gjatë votimit do ta cenojë fshehtësinë, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në 6 muaj.

(2)nëse veprën nga paragrafi 1 e kryen anëtari i këshillit zgjedhor, i komisionit zgjedhor, i këshillit për realizimin e referendumit ose ndonjë person tjetër zyrtar në kryerjen e detyrës në lidhje me zgjedhjet ose votimin, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në tre vjet.

(3)me dënimin nga paragrafi 2 do të dënohet edhe ai që me përdorimin e forcës, kërcënimit serioz, shfrytëzimit të shërbimit, punës ose varësisë ekonomike dhe në ndonjë mënyrë tjetër, të nxjerrë prej tjetrit fjalët për të treguar se a ka votuar ose si ka votuar.

Vepra penale kundër nderit dhe autoritetit

Shpifja

Neni 172

(1)ai që për tjetrin paraqet ose transmeton diçka të pavërtetë, që është e dëmshme për të dhe për nderin e autoritetin e tij, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në 6 muaj.

(2)nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer përmes shtypit, radios, televizionit, postës elektronike ose me mjete të tjera për informim publik ose në tubim publik, kryerësi do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(3)nëse ajo që është e pavërtetë nxirret ose transmetohet ka rëndësi të tillë sa që ka shkaktuar pasoja të rënda për të dëmtuarin, kryerësi do të dënohet me burg prej tre muajsh deri në tre vjet.

(4)nuk do të dënohet për shpifje i akuzuari nëse e dëshmon vërtetësinë e pohimit të tij ose nëse dëshmon se ka pasur arsye me bazë të besojë në vërtetësinë e asaj që nxjerr ose që ka transmetuar.

(5)ai që për tjetrin rrejshëm nxjerr ose bart fjalë se ka kryer vepër penale për të cilën ndiqet në rrugë zyrtare, do të dënohet për shpifje edhe pse ka pasur arsye me bazë të besojë në vërtetësinë e asaj që ka nxjerrë ose që ka përhapur, po qe se nxerrja ose përhapja nuk është kryer nën kushte të nenit 176 paragrafi 2. Vërtetësia e faktit se ndokush ka kryer vepër penale për të cilën ndiqet në rrugë zyrtare mund të dëshmohet vetëm me aktgjykim të plotfuqishëm, ndërsa me mjete të tjera dëshmuese nëse ndjekja ose gjykimi nuk janë të mundur ose të lejuar.

Ofendimi

Neni 173

(1)ai që do të ofendojë tjetrin, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në tre muaj.

(2)nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer përmes shtypit, radios, televizionit, postës elektronike ose me mjete të tjera për informim publik ose në tubim publik, kryerësi do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në 6 muaj.

(3)ai që tjetrin publikisht do ta nënshtrojë në përqeshje përmes sistemit informativ për shkak të përkatësisë së tij ndaj një bashkësie të caktuar, grupit etnik ose racor ose përkatësisë fetare, do të dënohet me dënim në të holla ose me dënim me burg deri në një vit.

Nxjerrja e rasteve personale dhe familjare

Neni 174

(1) ai që nxjerr ose përhap diçka nga jeta personale ose familjare të ndonjë personi që është e dëmshme për autoritetin e tij, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në 6 muaj.

(2) nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer përmes shtypit, radios, televizionit, postës elektronike ose me mjete të tjera për informim publik ose në tubim publik, kryerësi do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

(3) nëse ajo që nxirret ose që përhapet është me rëndësi të tillë sa të ketë shkaktuar ose të mund të shkaktojë pasoja të rënda për të dëmtuarin, kryerësi do të dënohet me burg prej tre muajsh deri në tre vjet.

(4) vërtetësia ose pavërtetësia e asaj që nxirret ose që përhapet për sa i përket jetës personale ose familjare të ndonjë personi nuk mund të dëshmohet, përveç rastit nga neni 176 paragrafi 3.

Nënçmimi me të hedhura për vepër penale

Neni 175

(1) ai që me qëllim të nënçmimit të tjetrit do t'i hedhë fjalë se ka kryer ndonjë vepër penale ose se është i dënuar për ndonjë vepër penale ose këtë, me të njëjtin qëllim, do t'ia thotë ndokujt, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në tre muaj.

(2) nëse vepra nga paragrafi 1 është kryer përmes shtypit, radios, televizionit, postës elektronike ose me mjete të tjera për informim publik ose në tubim publik, kryerësi do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në 6 muaj.

Mosdënim për vepra penale nga nenet 172 deri në 175

Neni 176

(1)nuk do të dënohet ai që në mënyrë ofenduese do të shprehet për tjetrin në një vepër shkencore, letrare ose artistike, në kritikë serioze, në kryerjen e detyrës zyrtare, profesionit të gazetarit, veprimtarisë politike ose të ndonjë veprimtarie tjetër shoqërore, në mbrojtje të lirisë së shprehjes publike të mendimit ose të drejtave të tjera ose gjatë mbrojtjes së interesit publik ose interesave të tjera të arsyeshme, nëse nga mënyra e shprehjes ose nga rrethanat tjera të veprës del se ajo nuk e ka rëndësinë e ofendimit ose nuk ka shkaktuar cenim të dukshëm të nderit dhe të autoritetit të personit.

(2)në rastet e paragrafit 1 nuk do të dënohet ai që për tjetrin nxjerr dhe përhap fjalë se ka kryer vepër penale për të cilën diqet në rrugë zyrtare, edhe pse nuk ka vendim të plotfuqishëm (neni 172 paragrafi 5), nëse dëshmon se ka pasur arsye me bazë t'i besojë vërtetësisë së asaj që e ka nxjerrë ose e ka përhapur.

(3)për nxjerrjen dhe përhapjen e rasteve personale dhe familjare të kryera në rastet e paragrafit 1, kryerësi nuk do të dënohet nëse e dëshmon vërtetësinë e pohimit të tij ose nëse dëshmon se ka pasur arsye me bazë të besojë në vërtetësinë e asaj që ka nxjerrë ose që ka përhapur.

(4)nuk do të dënohet për nënçmim me të hedhur për vepër penale ai që tjetrit ia hedh se ka kryer vepër penale dhe se është i dënuar për shkak të veprës penale në mbrojtje të ndonjë të drejte ose në mbrojtje të interesit publik.

Shqiptimi i vërejtjes gjyqësore ose lirimi nga dënimi për vepra penale nga nenet 172 deri në 175

Neni 177

(1)gjyqi kryerësve të veprës penale nga nenet 172 deri 175 mund t'u shqiptojë vërejtje gjyqësore, nëse ka qenë i sfiduar me veprim të pahijshëm ose të vrazhdtë të të dëmtuarit.

(2)nëse kryerësi përpara gjyqit i ka kërkuar falje të dëmtuarit në raste të veprave nga nenet 172 paragrafët 1 dhe 2, 173 paragrafët 1 dhe 2, 174 paragrafët 1 dhe 2 dhe 175 paragrafët 1 dhe 2, e në raste të veprës penale nga nenet 172 paragrafët 1 dhe 2 dhe 174 paragrafët 1 dhe 2 dhe nëse para gjyqit heq dorë prej asaj që e ka nxjerrë ose e ka përhapur, do të lirohet nga dënimi.

(3)nëse i ofenduari e ka kthyer ofendimin me ofendim, gjyqi mund që të dyja ose njërin palë ta dënojë ose t'i shqiptojë vërejtje gjyqësore.

Cenimi i autoritetit të Republikës së Maqedonisë

Neni 178

Ai që me qëllim për ta përqeshur publikisht do ta përqeshë Republikën e Maqedonisë, flamurin ose himnin e saj, do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tre vjet.

Përqeshja e popullit maqedonas dhe e pjesëtarëve të bashkësive

Neni 179

Ai që me qëllim do të përqeshë publikisht popullin maqedonas dhe pjesëtarët e bashkësive që jetojnë në Republikën e Maqedonisë, do të dënohet me burg prej tre muajve deri në tre vjet.

Cenimi i autoritetit të gjyqit

Neni 180

Ai që gjatë procedurës në gjyq do të tallet me gjyqin, me gjykatësin ose me gjykatësin-porotë ose ai që të njëjtën vepër do ta kryejë me akt të dorëzuar me shkrim gjyqit, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në një vit.

Cenimi i autoritetit të shtetit të huaj

Neni 181

Ai që me qëllim përqeshjeje publikisht do të tallet me shtetin e huaj, me flamurin, stemën ose himnin e tij ose me shefin e shtetit të huaj ose me përfaqësuesin diplomatik të shtetit të huaj në Republikën e Maqedonisë, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në tre vjet.

Cenimi i autoritetit të organizatës ndërkombëtare

Neni 182

Ai që me qëllim përqeshjeje publikisht do të tallet me organizatën ndërkombëtare ose me përfaqësuesit e saj, do të dënohet me dënim në të holla ose me burg deri në tre vjet.

Ndjekja për veprë penale kundër autoritetit të shtetit të huaj dhe të organizatës ndërkombëtare

Neni 183

Ndjekja për vepra penale nga nenet 181 dhe 182 ndërmerret me kërkesën e shtetit të huaj, përkatësisht nga organizata ndërkombëtare dhe pas lejes së ministrit të Drejtësisë.

Ndjekja për vepra penale kundër nderit dhe autoritetit

Neni 184

(1)ndjekja për veprat penale nga nenet 172 deri në 175 ndërmerret me padi private.

(2)nëse veprat nga nenet 172, 173 dhe 174 janë kryer ndaj personit të vdekur, ndjekja ndërmerret me padi private nga bashkëshorti, fëmijët, prindërit, vëllezërit ose motrat,

adoptuesit, të adoptuarit ose ndonjë personi tjetër me të cilin personi i vdekur ka jetuar në një amvisëri të përbashkët.

Shpallja e aktgjykimit të gjyqit

Neni 185

Gjatë dënimit për vepër penale të kryer përmes mjeteve për informim publik, gjyqi me kërkesën e paditësit do të vendosë që në llogarinë e të dënuarit të shpallet aktgjykimi gjyqësor ose ekstrakti i tij, përmes të të njëjtit mjet ose në një mënyrë tjetër adekuate nëse shpallja nëpërmjet atij mjeti nuk është e mundur.

III.Kodi zgjedhor i Republikës së Maqedonisë

Kohëzgjatja e fushatës zgjedhore

Neni 74

(1)fushata zgjedhore, tubimi publik dhe ngjarjet e tjera publike të organizuara nga ana e organizatorit të fushatës, theksimi publik i pllakateve, paraqitja zgjedhore në media, distribuimi i materialeve të shtypura, fillon 20 ditë para ditës së përcaktuar për mbajtjen e zgjedhjeve dhe nuk guxon të zgjasë 24 orë para ditës së zgjedhjeve dhe në ditën e zgjedhjeve.

(2)Këshilli i Radiodifuzionit obligohet që ta ndjekë paraqitjen e zgjedhjeve në media dhe në servis programor të radiodifuzerëve në Republikën e Maqedonisë, nga dita e shpalljes së zgjedhjeve deri në mbyllje të votimit në ditën e mbajtjes së zgjedhjeve.

(3) Këshilli i Radiodifuzionit obligohet që pas konstatimit të parregullsive, të ngrejë procedurë kundërvajtëse në gjykatën kompetente kundër radiodifuzerit që i ka shkelur dispozitat e këtij kodi gjatë fushatës zgjedhore, gjatë kohës së heshtjes zgjedhore dhe në ditën e mbajtjes së zgjedhjeve.

Paraqitja mediatike

Neni 75

(1)Këshilli i Radiodifuzionit nxjerr Rregullore për qasje të barabartë në paraqitjen mediatike në kohën e fushatës dhe atë e shpall në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

(2)Me Rregulloren nga paragrafi (1) të këtij neni përcaktohet kohëzgjatja e paraqitjes zgjedhore, mënyra e reklamimit dhe kushtet e shfrytëzimit të kohës programore, përkatësisht hapësira te radiodifuzeri për paraqitjen e kandidatëve dhe programeve të tyre.

(3)Gjatë kohës së fushatës zgjedhore radiodifuzerët që kanë vendosur t’i mbulojnë zgjedhjet mund të emetojnë 25% kohë plotësuese për reklamim nga koha e emetuar brenda ditës për emetimin e programit të paguar politik, përkatësisht 25% ose 15 minuta reklamim të paguar politik në një orë reale, me ç’rast më së shumti dy të tretat nga 15 minutat e reklamimit të paguar politik në një orë reale për një pjesëmarrës në fushatën zgjedhore.

(4)Radiodifuzerët obligohen që ta respektojnë Rregulloren nga paragrafi (1) i këtij neni për rregullat e qasjes së barabartë në paraqitjen mediatike. Radiodifuzerët dhe mediat e shtypura në Republikën e Maqedonisë obligohen që në afat prej 5 ditësh nga shpallja e zgjedhjeve konform Rregullores nga paragrafi (1) i këtij neni të përcaktojnë listën e çmimeve për reklamimin e programeve zgjedhore dhe të kandidatëve.

(5)Mediat e shtypura obligohen që listën e çmimeve nga paragrafi (5) i këtij neni t’ia dërgojnë Komisionit Shtetëror të Zgjedhjeve dhe Entit Shtetëror të Revizionit, ndërsa radiodifuzerët t’ia dorëzojnë edhe Këshillit të Radiodifuzionit.

(6)Komisioni Shtetëror i Zgjedhjeve obligohet që listën e çmimeve nga paragrafi (4) i këtij neni ta publikojë në afat prej 24 orësh pas marrjes së listës së çmimeve.

(7)Çmimet për reklamim të programeve zgjedhore dhe të kandidatëve që do t’i përcaktojë radiodifuzeri, përkatësisht media e shtypur në Republikën e Maqedonisë, patjetër duhet të jenë të njëjta për të gjithë organizatorët e fushatës zgjedhore.

(8)Radiodifuzerët në Republikën e Maqedonisë obligohen që në kushe të njëjta në programet e tyre të sigurojnë qasje të barabartë në paraqitjen e programeve zgjedhore të kandidatëve.

Neni 76

(1) Radiodifuzerët nuk guxojnë të emetojnë reklamim të paguar politik - në programet informative-politike gjatë kohës së zgjedhjeve.

(2) Radiodifuzerët dhe mediat e shtypura obligohen që kur shpallin reklamime të paguara politike, të theksojnë se fjala është për shpallje të paguar.

(3) Servisi radiodifuziv publik obligohet që pa kompensim, në bashkëpunim me Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve, t'i informojnë qytetarët për mënyrën dhe teknikën e votimit.

Hulumtimi i mendimit publik

Neni 77

(1) Hulumtimi i mendimit publik publikohet më së voni 5 ditë para ditës së caktuar për mbajtjen e zgjedhjeve.

(2) Kur publikohet hulumtimi i mendimit publik për kandidatët, partitë politike dhe grupin e zgjedhësve në fushatën zgjedhore, theksohet emri i institucionit ose udhëheqësi i institucionit që e ka kryer hulumtimin, data, metodologjia, madhësia dhe struktura e ekzemplarit dhe emri i porositësit që ka kërkuar hulumtimin.

Financimi i zgjedhjeve

Neni 85-a

(1) Radiodifuzerët dhe mediat e shtypura në Republikën e Maqedonisë obligohen që të dorëzojnë raport për hapësirën e reklamave të shfrytëzuar nga secili organizator i fushatës zgjedhore dhe mjetet që janë paguar ose që kërkohen të paguhën mbi këtë bazë.

(2) Raporti nga paragrafi 1 i këtij neni jepet më së voni 15 ditë pas ditës së kryerjes së fushatës zgjedhore.

(3) Raporti nga paragrafi 1 i këtij neni dorëzohet në Komisionin Shtetëror të Zgjedhjeve, Entin Shtetëror për Revizion dhe në Komisionin për Pengimin e Korrupsionit, të cilat obligohen që atë ta publikojnë në faqet e tyre të internetit.

(4)raporti nga neni (1) i këtij neni dorëzohet në formularin e definuar nga ministri i Financave.

Neni 85-b

Raportet e revizionit nga revizioni i kryer i raporteve financiare të organizatorëve të fushatës zgjedhore Enti Shtetëror i Revizionit i publikon në ueb-faqen e vet në afat të caktuar me ligj.

Dispozita ndëshkimore

Neni 181

(1)Gjoba në shumë prej 300 deri në 1000 euro në kundërvlerë në denarë për shkelje të ligjit do t'i shqiptohet personit fizik që e pengon dhe e pamundëson fushatën (neni 73).

(2)Gjobë në një afat prej 3 mijë deri në 5 mijë euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit juridik nëse nuk e respekton afatin për fillimin dhe mbarimin e fushatës zgjedhore (74 paragrafi një).

(3)Gjoba në lartësi prej 5 mijë deri në 7 mijë euro në kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet radiodifuzerit që nuk i respekton dispozitat e këtij kodi gjatë kohës së fushatës zgjedhore, gjatë kohës së heshtjes zgjedhore dhe në ditën e mbajtjes së zgjedhjeve (neni 74 paragrafi 3).

Neni 182

(1)Gjoba në shumë prej 3 mijë deri në 5 mijë euro me kundërvlerë në denarë për kundërvajtje do t'i shqiptohet radiodifuzerit:

-Që nuk ka siguruar paraqitje të barabartë të kandidatëve për deputetë, parti politike, grup zgjedhësish dhe programeve të tyre nga neni 75 paragrafi (8) i këtij kodi,

-Nëse nuk e respekton rregulloren për rregullat e qasjes së barabartë në paraqitjen mediatike dhe nëse nuk e përcakton dhe nuk ia dërgon organit kompetent listën e çmimeve nga neni 75 paragrafët (4) dhe (5).

-Që do ta publikojë hulumtimin e mendimit publik në periudhë prej 5 ditësh para ditës së votimit nga neni 77 paragrafi (1) i këtij kodi dhe

-Nëse e publikon njoftimin propagandues zgjedhor pa e theksuar se fjala është për shpallje të paguar nga neni 76 i këtij kodi.

(2) Gjoka në shumë prej 500 deri në 1 mijë e 500 euro në kundërvlerë në denarë për kundërvajtje do t'i shqiptohet edhe redaktorit përgjegjës për veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 183

Gjoka me shumë prej 500 deri në 1 mijë e 500 euro në kundërvlerë në denarë për kundërvajtje do t'i shqiptohet:

-redaktorit përgjegjës të medias publike që do ta publikojë hulumtimin e mendimit publik për kandidatët pa i theksuar të dhënat nga neni 77 paragrafi (2) i këtij kodi dhe

-redaktorin përgjegjës të medias publike nëse e publikon njoftimin propagandues zgjedhor pa publikuar porositesin (neni 77 paragrafi 2).

IV. Ligji për veprimtari radiodifuzive

Kompetencat e Këshillit të Radiodifuzionit të RM (KRD)

Neni 37

Këshilli i Radiodifuzionit i kryen këto punë:

1) e realizon strategjinë e zhvillimit të veprimtarisë radiodifuzive në Republikën e Maqedonisë,

2) vendos për dhënien, marrjen dhe përtëritjen e lejeve për kryerjen e veprimtarisë radiodifuzive;

3)i koordinon aktivitetet me Agjencinë e Komunikimeve Elektronike gjatë nxjerrjes së planit për ndarjen dhe shfrytëzimin e radiofrekuencave në pjesën që kanë të bëjnë me radiodifuzionin;

4)bën mbikëqyrjen e punës së subjekteve që kryejnë veprimtari radiodifuzive nga aspekti i respektimit të dispozitave të këtij ligji, të lejes për kryerjen e veprimtarisë radiodifuzive dhe të akteve të Këshillit të Radiodifuzionit që kanë të bëjnë me përmbajtjet programore;

5)merr vendime, nxjerr rregulla, konkluzione, udhëzime, rekomandime dhe akte të tjera, përcakton qëndrime dhe propozime për realizimin e Ligjit për veprimtari radiodifuzive;

6)e informon organin kompetent për mbrojtjen e të drejtave të autorit dhe të drejtave të ngjashme kur dyshon se është thyer e drejta e autorit dhe e të drejtave të ngjashme për të cilat ka dëshmi;

7)i shqyrton parashtrirat nga qytetarët në lidhje me programet e radios dhe të televizionit dhe të serviseve programore të riemetuara përmes rrjeteve komunikative publike dhe në lidhje me punën e radiodifuzerëve dhe rregullisht njofton opinionin në lidhje me masat e ndërmarra;

8)ndërmerr masa të parapara me ligj kundër radiodifuzerëve që nuk i kryejnë obligimet e tyre të përcaktuara me ligj, me lejen për kryerjen e veprimtarisë radiodifuzive dhe aktet e Këshillit të Radiodifuzionit;

9)jep mendim dhe merr pjesë në përgatitjen e ligjeve dhe të akteve që kanë të bëjnë me veprimtarinë radiodifuzive, si dhe të lidhjes së marrëveshjes ndërkombëtare nga sfera e radiodifuzionit nga ana e Republikës së Maqedonisë dhe e siguron realizimin e tyre;

10)e definon dhe e lejon listën e ngjarjeve me interes të veçantë për opinionin publik të Republikës së Maqedonisë dhe ndërmerr masa për mbrojtjen e të drejtës së qasjes së opinionit publik të këto ngjarje, që pamundësohet nga ndonjë radiodifuzer, duke marrë të drejtën ekskluzive të transmetimit të ngjarjes që një pjesë të konsiderueshme të popullsisë t'ia heqë mundësinë për ta ndjekur atë ngjarje;

11)nxjerr akte për organizimin dhe sistematizimin e punëve dhe të detyrave të Shërbimit profesional;

12)jep vërtetime për regjistrimin e kryer të serviseve programore të radios e të televizionit që riemetohen përmes rrjetit komunikativ publik;

13)nxjerr dhe realizon masa të parapara me këtë ligj, ngre procedura kundërvajtëse dhe penale dhe kryen edhe punë të tjera të parapara me këtë ligj ose me tjetër ligj; dhe

14)kryen punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj. Për kryerjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni, organet e administratës shtetërore, organet shtetërore, organet e njësive së

vetëqeverisjes lokale, institucionet e themeluara me ligj dhe radiodifuzerët obligohen që me kërkesë Këshillit të Radiodifuzionit t'i dorëzojnë dokumente, të dhëna dhe informacione të nevojshme.

Masa që mund t'i shqiptojë KRD për shkeljen e Ligjit

Neni 38

Nëse Këshilli i Radiodifuzionit gjatë kryerjes së punëve nga kompetenca e tij konstaton mosrespektim të dispozitave të këtij ligji dhe të akteve të nxjerra mbi bazën e këtij ligji, si dhe të kushteve të përcaktuara me lejen për kryerjen e veprimtarisë radiodifuzive, radiodifuzerit mund t'i shqiptohet njëra prej këtyre masave:

-vërejtje me shkrim;

-vërejtje me shkrim me kërkesë që të publikohet;

-i ndalohet përkohësisht reklamimi dhe teleshoppingu prej një deri në shtatë ditë dhe

-i ndalohet përkohësisht emetimi i servisit programor për një periudhë maksimum tre muaj.

Masa vërejtje me shkrim shqiptohet në rastin kur kemi çfarëdo shkelje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Masa vërejtje me shkrim me kërkesë që të publikohet shqiptohet në rast kur radiodifuzeri, krahas vërejtjes me shkrim, vazhdon me shkeljen e njëjtë për të cilën i është shqiptuar vërejtja me shkrim. Masa i ndalohet përkohësisht reklamimi dhe teleshoppingu nga 1 deri në 7 ditë shqiptohet në rast të shkeljes së dispozitave nga kreu 6 ose 7 i këtij ligji.

Masa i ndalohet përkohësisht emetimi i servisit programor për një periudhë maksimum tre muaj shqiptohet në rast kur radiodifuzeri, edhe krahas masës së përkohshme për ndalimin e reklamimit dhe të teleshoppingut vazhdon me të njëjtën shkelje për të cilën i është shqiptuar masa e përkohshme për reklamim dhe teleshopping.

Masa i ndalohet përkohësisht emetimi i servisit programor maksimum për tre muaj mund të shqiptohet si masë e parë e shkeljes së nenit 20 paragrafët 1 dhe 2, nenit 69 dhe nenit 70 të këtij ligji.

Me vendimin me të cilin shqiptohen masat nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohet edhe afati, i cili nuk guxon të jetë më i shkurtër se 7 ditë dhe më i gjatë se 10 ditë, gjatë të cilëve duhet të eliminohen shkeljet e mosrespektimit të këtij ligji, aktet e nxjerra mbi

bazë të këtij ligji dhe kushtet e përcaktuara me lejen për kryerjen e veprimtarisë radiodifuzive.

Kundër vendimit nga paragrafi 7 i këtij neni mund të ngrihet aktpadi në gjykatën kompetente në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së vendimit. Procedura në gjykatën kompetente është urgjente. Aktpadia nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

Masat nga paragrafi 1 alinetë 1 dhe 2 të këtij neni e përjashtojnë ngritjen e procedurës kundërvajtëse në rastet e eliminimit të thyerjeve për të cilat janë shqiptuar.

Mbrojtja e publikut nga përmbajtjet joadekuate

Neni 70

Programet e radiodifuzerëve nuk guxojnë të kenë pornografi, dhunë të tepruar, ose programe të tjera të cilat seriozisht mund ta rrezikojnë zhvillimin fizik, psikik dhe moral të fëmijëve dhe të rinjve. Dhuna e tepruar paraqet përhapjen tekstuale, verbale dhe vizive të porositive në të cilat, në terminet e programit me qasje për të miturit, fizikisht, verbalisht dhe psikologjikisht glorifikohen masa ose forma psikologjike të sadizmit ose të llojeve të ngjashme të dhunës, që është qëllim për vete dhe në asnjë mënyrë nuk mund të arsyetohet as përmes kontekstit të zhanrit, as përmes motiveve të veprimit dramaturgjik të paraqitjes së programit.

Serviset programore me përmbajtje pornografike rrjetet komunikative publike mund t'i transmetojnë vetëm me formë të koduar.

Neni 71

Përmbajtjet programore që mund ta rrezikojnë zhvillimin fizik, psikik dhe moral të fëmijëve dhe të rinjve e që nuk janë të parapara me nenin 70 të këtij ligji, mund të emetohen vetëm në periudhën nga ora 24:00 deri në orën 5:00.

Programet nga paragrafi 1 i këtij neni duhet të shënohen para fillimit të emetimit të tyre me paralajmërim viziv dhe akustik për atë se nuk janë të rekomandueshme për segmente të caktuara të publikut.

Mënyrën e kategorizimit, format e paraqitjes akustike dhe vizive, si dhe periudhat kohore konform paragrafit 1 të këtij neni që mund të paraqesin përmbajtje që mund të ndikojnë dëmshëm në zhvillimin fizik, psikik dhe moral të fëmijëve dhe të rinjve i

përcakton Këshilli i Radiodifuzionit me rregulla të obligueshme konform këtij ligji dhe marrëveshjeve ndërkombëtare që i ka ratifikuar ose të cilave u ka hyrë Republika e Maqedonisë.

Radiodifuzerët obligohen që t'i respektojnë rregullat e paragrafit 3 të këtij neni.

Të drejtat e autorit

Neni 77

Radiodifuzerët obligohen që të krijojnë dhe të emetojnë programe me të drejta të autorit dhe të drejta të ngjashme të rregulluara.

Me kërkesën e Këshillit të Radiodifuzionit dhe të organeve të tjera kompetente, radiodifuzerët obligohen që të dorëzojnë dokumentetet përmes të cilave dëshmohet se i kanë të rregulluara të drejtat e autorit e të drejtat e ngjashme.

Njoftimi për zgjedhjet

Neni 80

Servisi radiodifuziv publik obligohet që ta ndjekë fushatën zgjedhore.

Servisi radiodifuziv publik dhe shoqatat radiodifuzive tregtare që kanë vendosur t'i mbulojnë zgjedhjet, këtë do ta bëjnë në mënyrë të drejtë, të balancuar dhe të paanshme në tërë programin e tyre, në pajtim me ligjin.

Radiodifuzerët gjatë kohës së fushatës zgjedhore organizatorëve të fushatës t'u mundësojnë kushte të njëjta për qasje në të gjitha format e paraqitjes mediatike, në pajtim me rregullat dhe kushtet dhe me mundësitë e tyre teknike.

Servisi radiodifuziv publik dhe shoqatat radiodifuzive tregtare që kanë vendosur t'i mbulojnë zgjedhjet, obligohen të nxjerrin rregullat e tyre mbi bazë të parimeve të mëvetësisë, autonomisë dhe të pavarësisë redaktuese, si dhe të përgjegjësisë për mbulimin mediatik të zgjedhjeve dhe rregullat t'i publikojnë në programet e tyre. Kuvendi i Republikës së Maqedonisë me propozim të Këshillit të Radiodifuzionit nxjerr vendim për rregullat e paraqitjes mediatike në kohën e fushatës zgjedhore përmes radiodifuzerëve.

Reklamimi

Neni 98

Reklamimi i mbuluar dhe teleshoppingu i mbuluar janë të ndaluara. Në programet e radiodifuzerëve nuk lejohet ekspozimi i prodhimeve, emri ose marka e të cilave është dukshëm e theksuar.

Neni 99

Spotet reklamuese dhe të teleshoppingut të programeve televizive duhet të gjejnë vend në programet e radiodifuzerëve në atë mënyrë që nuk do ta rrezikojnë integritetin dhe vlerën e programit, si dhe të drejtat e autorëve dhe bartësve të tjerë të të drejtave të programit, e me këtë rast duke i marrë parasysh pauzat e brendshme të natyrshme, kohëzgjatjen dhe karakterin e programit me kushtet:

-në programet që përbëhen nga pjesë të pavarura, përkatësisht programet për ngjarje dhe paraqitje që kanë intervale, programet soportive, spotet reklamuese dhe të teleshoppingut duhet të vendosen ekskluzivisht midis pjesëve ose intervaleve;

-emetimi i veprave audiovizive, siç janë filmat artistikë dhe televizivë, në përjashtim të filmave serikë, programeve argëtuese dhe programeve dokumentare, kohëzgjatja e të cilave është mbi 45 minuta, mund të ndërpritet me emetimin e spoteve reklamuese ose me teleshopping vetëm një herë për çdo periudhë complete prej 45 minutave;

-ndërprerja plotësuese lejohet po qe se kohëzgjatja e veprës audiovizive është më së paku 20 minuta më e gjatë prej 2 ose më shumë periudhave complete, secila me nga 45 minuta dhe

-të gjitha programet, përveç atyre që përbëhen nga pjesë të pavarura, kur ndërpriten me spote reklamash ose teleshoppingu midis çdo blloku në vazhdim me spote, duhet të kalojë periudha prej minimum 20 minutave,

Reklamat në radioprogramet e radiodifuzerëve sipas rregullës emetohen si blloqe të veçanta me sinjal të dallueshëm akustik, të vendosura në kuadër të programit, ashtu që nuk do ta rrezikojnë integritetin dhe vlerën e programit.

Neni 100

Në lajme dhe në programe të tjera ditore-informative, si dhe në transmetime ose në incizime të shtyra nga shërbimet fetare, nuk është e lejueshme emetimi i spoteve reklamuese dhe të teleshoppingut.

Nuk është e lejueshme emetimi i spoteve reklamuese dhe të teleshoppingut në programet aktuale-informative, në programet për fëmijë, dokumentare dhe fetare, kohëzgjatja e planifikuar e të cilave është më pak se 30 minuta.

Nëse kohëzgjatja e planifikuar e programeve nga paragrafi 2 i këtij neni është 30 minuta ose më shumë, do të aplikohen dispozitat e nenit 99 paragrafi 1 alineja 4 e këtij ligji.

Neni 101

Nuk lejohet reklamimi dhe teleshoppingu i:

-drogës, duhanit dhe prodhimeve të duhanit, alkoolit dhe pijeve alkoolike përveç verës dhe birrës;

-trajtimeve mjekësore dhe barnave që jepen vetëm me recetë të mjekut;

-të armëve dhe firmave që shesin armë; dhe

-shërbimeve telefonike me tarifë të veçantë me përmbajtje erotike në periudhën nga ora 6:00 deri në orën 24:00.

Neni 102

Reklamimi i trajtimeve mjekësore dhe i barnave që jepen pa recetë të mjekut, në mënyrë të qartë duhet të jetë i dallueshëm, i sinqertë, i vërtetë, t'i nënshtrohet kontrollit dhe të shoqërohet nga kërkesa për mbrojtjen e individit nga dëmtimi.

Neni 103

Për vërtetësisinë dhe saktësinë e pohimeve dhe të të dhënave në spotin reklamues ose të teleshoppingut përgjegjësinë e mban porositësi i tyre, ndërkaq për harmonizimin e tij me ligjin, përgjegjësinë e mban redaktori përgjegjës i medias.

Neni 104

Spotet e reklamës ose të teleshoppingut detyrimisht emetohen në gjuhën maqedonase, me përkthim maqedonas ose në gjuhën e bashkësisë etnike përkatëse.

Neni 105

Reklamime dhe teleshop nuk duhet të paraqesin, me paraqitje vizive ose tonike, personat që rregullisht prezantojnë lajmet dhe emisionet aktuale informative.

Neni 106

Në programet e sponsoruara qartë duhet të identifikohet sponsori, në mënyrë të përshtatshme, në fillim ose në fund të programit, përkatësisht qartë duhet të theksohet se fjala është për program të sponsoruar.

Programet e sponsoruara nuk duhet ta nxisin shitjen, blerjen ose marrjen me qira të prodhimeve ose të shërbimeve nga sponsori ose personi i tretë.

Neni 107

Nuk lejohet sponsorimi i lajmeve dhe i programeve të tjera informative, si dhe i programeve me karakter politik ose religjioz.

Nuk lejohet sponsorimi nga personat fizikë ose organizata, veprimtaria kryesore e së cilës është prodhimi ose shitja e produkteve ose dhënia e shërbimeve, reklamimi i të cilave është i ndaluar konform nenit 101 të këtij ligji.

Neni 108

Sponsorimi i programeve nga ana e organizatave aktivitetet e të cilave përfshijnë prodhimin ose shitjen e produkteve mjekësore dhe trajtimeve mjekësore, mund ta promovojë emrin ose imixhin e organizatës, mirëpo nuk guxojnë të promovojnë produkte konkrete mjekësore ose trajtime mjekësore që mund të merren ekskluzivisht me receta të mjekut.

Disa dispozita të rëndësishme për RTM

Neni 120

RTM obligohet që të krijojë dhe të emetojë program me interes publik, me të cilat theksohet pluralizmi shoqëror dhe kulturor në shtet, e të cilat përbëhen nga përmbajtje informative, kulturore, arsimore, shkencore, sportive dhe argëtuese.

Neni 121

Për të realizuar interesin publik, RTM obligohet:

-të sigurojë që programet që prodhohen dhe emetohen të jenë të mbrojtura nga çfarëdo qoftë ndikimi të pushtetit, të organizatave politike ose të qendrave me fuqi ekonomike;

-ta zhvillojë dhe ta planifikojë skemën programore në interes të tërë opinionit dhe të prodhojë e të emetojë programe për të gjitha segmentet e shoqërisë pa diskriminim, duke mbajtur llogari me këtë rast për grupet shoqërore specifike;

-të kujdeset që programet të reflektojnë ide të ndryshme, të kultivohet identiteti kulturor i bashkësive, të respektohen dallimet kulturore dhe religjioze dhe të nxitet kultura e dialogut publik, me qëllim që të përforcohet mirëkuptimi dhe toleranca e ndërsjellë në funksion të përparimit të marrëdhënieve midis bashkësive në mjedisin multi-etnik dhe multikulturor;

-t'i kultivojë dhe t'i zhvillojë standardet foljore dhe gjuhësore të të gjitha bashkësive në Republikën e Maqedonisë;

-t'i kultivojë, t'i nxisë dhe t'i zhvillojë të gjitha format e krijimtarisë audiovizive të vendit, që kontribuojnë në zhvillimin e kulturës maqedonase, si dhe të kontribuojnë në afirmimin ndërkombëtar të identitetit kulturor maqedonas;

-të promovojë respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të vlerave dhe institucioneve demokratike, të respektojë privacinë, dinjitetin, prestigjin dhe nderin e njeriut;

-të zhvillojë, të planifikojë dhe të emetojë programe, emisione informative dhe lajme për personat e shurdhër, të cilat do të përkthehen në gjuhën e shenjave;

-në kohën e fushatës zgjedhore të sigurojë kohë falas dhe të balancuar për emetimin e programeve të partive politike, të koalicioneve dhe të kandidatëve që kanë dorëzuar lista kandidatësh për zgjedhje të përgjithshme, lokale ose presidenciale, konform rregullave të prezantimit mediatic të partive politike, koalicioneve, kandidatëve të pavarur dhe programeve të tyre;

-të sigurojë informim për veçoritë dhe ngjarjet rajonale dhe lokale në Republikën e Maqedonisë,

-të sigurojë kushte për shfrytëzimin dhe zhvillimin e standardeve bashkëkohore tekniko-teknologjike në prodhimin dhe emetimin e programit dhe të përgatit planin për të kaluar, në një periudhë të caktuar kohore, në teknologjinë digjitale, konform Strategjisë së miratuar për zhvillimin e radiodifuzionit në Republikën e Maqedonisë dhe

-të sigurojë ruajtjen dhe arkivimin e shënimeve të veta të radios dhe të televizionit dhe të materialeve e dokumenteve të tjera për punën e RTM, si pjesë e pasurisë audiovizive për Republikën e Maqedonisë.

Neni 122

RTM obligohet që gjatë krijimit dhe emetimit të programeve të respektojë parimet profesionale dhe interesave të ndryshme në shoqëri t'u sigurojë qasje të barabartë, të angazhohet për lirinë dhe pluralizmin e shprehjes së mendimit publik, si dhe të pengojë çfarëdo forme të mosdurimit racor, fetar, nacional, etnik, etj.

E drejta e korrigjimit dhe e përgjigjes

Neni 152

Çdo person fizik ose juridik ka të drejtë të kërkojë nga personi përgjegjës i radiodifuzerit që pa pagesë të shpallë korrigjimin, përkatësisht përgjigjen për informacionin jo të plotë, me të cilin thyhet e drejta ose interesi legjitim i personit, sidomos dinjiteti, nderi ose prestigji i tij.

Kërkesa për të publikuar korrigjimin, përkatësisht për përgjigje, dorëzohet në afat prej 15 ditësh nga dita e publikimit të informacionit që ka të bëjë me korrigjimin, përkatësisht përgjigjen.

Në kërkesë theksohet informacioni kujt i referohet korrigjimi, përkatësisht përgjigja, si dhe data dhe ora e emetimit të tij. Kërkesa për korrigjim, përkatësisht për përgjigje, dorëzohet në formë të shkruar dhe patjetër duhet t'i përmbajë të gjitha të dhënat e dorëzuesit dhe adresën e tij.

Neni 153

Me nocionin korrigjim nënkuptohet korrigjimi i pohimeve të gabuara ose i thënieve të pasakta në informacionin e publikuar, si dhe nxerrja e fakteve dhe e rrethanave me të cilat

ai që ka pësuar i hedh poshtë ose me qëllim që t'i hedhë poshtë, dukshëm i korrigjon ato që janë folur në informacionin e publikuar. Me nocionin përgjigje nënkuptohet teksti ose porosia e së njëjtës natyrë dhe me gjatësi të njëjtë si informacioni i publikuar ku është përmendur emri, përkatësisht firma e kërkuesit të përgjigjes ose në çfarëdo mënyrë tjetër ai është në lidhje direkte me të.

Me përgjigjen thelbësisht refuzohen ose dukshëm plotësohen thëniet e kontestuarra për faktet dhe të dhënat në informacionin e publikuar.

Neni 154

Korrigjimi, përkatësisht përgjigja publikohet pa ndryshime dhe plotësime në të njëjtin vend ose në vend të përshtatshëm në program dhe në mënyrë të njëjtë ose të ngjashme me atë që është publikuar informacioni.

Korrigjimi, përkatësisht përgjigja nuk guxojnë të jenë më të gjata se informacioni, përkatësisht nga pjesa e informacionit që i dedikohet.

Në korrigjimin e publikuar, përkatësisht në përgjigje, nuk është i lejueshëm emetimi i komentit.

Neni 155

Personi përgjegjës të radiodifuzeri obligohet që ta emetojë korrigjimin, përkatësisht përgjigjen në emisionin e parë vijues të radios ose të televizionit të të njëjtit lloj, e më së voni në afat prej tri ditësh nga dita e marrjes së kërkesës, përveç nëse:

-korrigjimi, përkatësisht përgjigja nuk ka të bëjë me informacionin ku thirret personi i interesuar;

-korrigjimi, përkatësisht përgjigja nuk përmbajnë të dhëna në lidhje me ato që thuhet në informacion;

-emetimi i përgjigjes do të kishte qenë në kundërshtim me ligjin;

-korrigjimi, përkatësisht përgjigja përpjesëtimisht është më e madhe nga informacioni me të cilin ai ka të bëjë;

-fjala është për kritikë shkencore ose artistike, në përjashtim të korrigjimeve të të dhënave të pasakta ose ofenduese dhe tendencioze;

-tashmë është kërkuar korrigjimi, përkatësisht përgjigja për të njëjtën përmbajtje të informacionit, përkatësisht zhvillohet kontest përpara gjyqit kompetent për mospublikimin e korrigjimit, përkatësisht përgjigjes në informacion;

-radiodifuzeri vetë ka bërë korrigjimin e informacionit të publikuar dhe

-kërkesa është dorëzuar pas kalimit të afatit.

Neni 156

Radiodifuzeri është i obligueshëm që personit të interesuar t'i sigurojë një kopje nga incizimi i informacionit të publikuar, edhe atë më së voni në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të kërkesës me shkrim të personave të interesuar.

Kopja nga paragrafi 1 i këtij neni i dërgohet personit të interesuar ekskluzivisht për nevojat personale.

Nuk është i lejuar shumëzimi dhe publikimi publik i kopjes pa pajtimin e radiodifuzerit, përveç në kuadër të procedurës gjyqësore.

Neni 157

Nëse personi përgjegjës të radiodifuzeri nuk e emeton korrigjimin, në mënyrën dhe afatin e përcaktuar me këtë ligj, personi i interesuar ka të drejtë të ngrejë procedurë përpara gjyqit kompetent për publikimin e korrigjimit, përkatësisht të përgjigjes në afat prej 30 ditësh nga kalimi i afatit të përcaktuar me nenin 152 paragrafi 2 të këtij ligji.

Neni 158

Nëse gjyqi merr vendim me të cilin radiodifuzeri urdhërohet të publikojë korrigjimin, përkatësisht përgjigjen, gjatë publikimit patjetër duhet të theksojë se fjala është për publikim me bazë në vendimin gjyqësor dhe të citohet gjyqi i prerë.

Qasja në informacione

Neni 159

Organet shtetërore, organet e njësive të vetëqeverisjes lokale, punëtorët që kryejnë funksione publike, ndërmarrjet publike dhe personat tjerë fizikë ose juridikë që kanë

autorizime publike, e kanë për obligim të japin informacione të sakta, të plota dhe në kohë për çështje nga fushëveprimi i punës së tyre për publikim përmes mediave konform ligjit.

Neni 160

Çdo radiodifuzer ka të drejtë, në kushte të barabarta, për një njoftim të shkurtër për të gjitha zhvillimet dhe ngjarjet kryesore të rëndësishme për opinionin publik. Si njoftime të shkurtra konsiderohen njoftimet që zgjasin më së shumti 90 sekonda dhe emetohen në programet informative.

E drejta e njoftimit të shkurtër e përfshin edhe të drejtën e incizimit me zë dhe/ose video, që mund të zgjasë deri në 5 minuta. E drejta e njoftimit të shkurtër mund të përjashtohet ose të kufizohet nëse realizimi i saj mund t'i prekë ndjenjat e pjesëmarrësve në ngjarje ose nëse rrezikojnë sigurinë dhe rendin publik.

Neni 161

Radiodifuzeri ka të drejtë që në emisionet e veta informative të emetojë pjesë të nxjerra nga emisionet e radiodifuzerëve të tjerë që kanë të bëjnë me ngjarjen, duke e theksuar në mënyrë të qartë emrin e radiodifuzerit, nga programi i të cilit shfrytëzohen pjesët e nxjerra.

Mbrojtja e burimit të informacioneve

Neni 162

Me këtë ligj garantohet fshehtësia e burimit të informacioneve të shfrytëzuara në programet e radiodifuzerëve.

Gazetari ka të drejtën e moszbulimit të burimit të informacionit, përkatësisht të të dhënave që mund ta zbulojnë burimin.

Të drejtën nga paragrafi 2 i këtij neni e kanë edhe personat tjerë të cilët, për shkak të lidhjes profesionale me gazetarin, janë të njoftuar me të dhënat që mund ta zbulojnë burimin.

Tuka da se dodade od knjigata edna recenica na kraj deka ovoj materijaln e prezemen vo original od knjigata vidi